

IT-revyen

Mellvik-Rapporten er verken avis eller nyhetsmagasin, men vi er definitivt opp-tatt av det som skjer rundt oss. Under overskriften IT-revyen kommenterer vi aktuelle nyheter og temaer i markedet og bransjen forøvrig. Vi konsentrerer oss om emner og trender som faller inn under MRS naturlige fagfelt, og inviterer leserne til å komme med innspill.

Avtagende HAILSTORM

Microsofts Hailstorm-konsept, som ble lansert for et års tid siden og som senere er omdøpt til "My Services", har møtt voksende motbør – fra overraskende hold. Passport-tjenesten, som vi diskuterte i forbindelse med PKI-artikkelen i forrige utgave, inngår i My Services, og målsettingen var å etablere et hjemsted – en elektronisk lommebok – for konsumenter over hele verden (se diskusjonen i artikkelen "Microsoft garderer seg – mot hva?" i Mellvik-Rapporten nr. 83⁹).

Lommeboken er midtpunktet i de fleste transaksjoner vi foretar oss – direkte eller i overført betydning: Bindeledd og katalysator mellom kunde og leverandør i forbindelse med betaling, legitimasjon, autentisering, kvitteringer og så videre. Et ideelt punkt å søke kontroll over for en ambisiøs tjenesteleverandør, og et sted som fordrer full kontroll – uansett om vi er en person, en familie eller en virksomhet.

Det er imidlertid ikke på kundesiden Hailstorm har møtt størst motstand. Tradisjonen tro har konsumenter et kortsiktig perspektiv på sine disposisjoner, bruker lite energi på å tenke konsekvenser som det ofte ikke er lett å forutsi i alle fall. På leverandørsiden er imidlertid situasjonen en annen, og uten tilslutning fra mange og store leverandører har Hailstorm ingen fremtid. Konseptet begynte med påstått støtte fra American Express og Expedia, men der stoppet det: De må gi noe for å få noe, og de aller fleste leverandører – enten det er banker, videoutleiere eller bilselgere – vegrer seg for å dele sine kundedata med andre. Nå forutsetter ikke Microsoft og Hailstorm at alle skal dele alt med hverandre, men for å gå inn i systemet må informasjonen overlates til Microsoft, hvilket de fleste vegrer seg for å gjøre. Selv American Express har fått kalde føtter. Vegringen har altså mindre med teknologi enn med tillit og informasjonsdeling å gjøre. "Slike selskaper [som Citigroup og Amex] har lite til overs for å avgi kundekontroll og kundeinformasjon til en sentralisert tjeneste, og de stoler slett ikke på Microsoft" kommenterer en representant for konsulentselskapet Yankee Group. "Selskapet har misbrukt relasjoner til egen fordel utallige ganger, og har gjennom de pågående rettsakene demonstrert alt annet enn etterrettelighet", fortsetter han.

Konsekvensen er uunngåelig – og mange puster lettet ut: Microsoft legger My Services på is. Hvor langvarig pausen blir, er vanskelig å si: Rollen som all verdens lommebok er ikke blitt mindre fristende for verken Microsoft eller andre, men angrepsvinkelen var åpenbart feil. Dermed er det slett ikke usannsynlig at nye stormer venter rundt hjørnet – i overskuelig fremtid.

⁹ Se også relevante pekere på den tilhørende Web-siden:
<www.mellvik.no/MR/MR/tilleggsstoff/2001/MR83/>.

Bryt loven med XP

Lisensbetingelser er et nødvendig onde for oss som kjøper og bruker lisensierte produkter, og et allsidig verktøy for de som lager produktene og definerer betingelsene. Årsaken til at de er kommet i fokus i disse dager har lite med deres eksistens eller nødvendighet å gjøre, men med dynamikken. Spesielt får Oracle og Microsoft velfortjente porsjoner av negativ oppmerksomhet – fordi de åpenbart misbruker sin rett til å forandre betingelser etter at produktene er kjøpt og betalt, uten varsel og med vidtrekkende konsekvenser.

Det er et faktum at slike betingelser ikke nettopp hører med til vår prefererte litteratur: Vi vegrer oss for å bruke tid på dem – fordi de er kompliserte, vanskelige å forstå, omfangsrrike og krevende. Ikke desto mindre viser det seg viktig å bruke nettopp tid, fordi leverandørene har vist at de ikke er til å stole på.

Et glimrende eksempel i så måte er Microsofts PUR – PRODUCT USE RIGHTS. Dokumentet er en del av de fleste storkunders lisensavtale, forefinnes på Web-adressen www.microsoft.com/licensing/resources, og forandres jevnlig. Under avsnittet som gjelder Windows XP Pro dukket det tidligere i år opp et interessant tillegg som blant annet sier følgende: “YOU ACKNOWLEDGE AND AGREE THAT MICROSOFT MAY AUTOMATICALLY CHECK THE VERSION OF THE PRODUCT AND/OR ITS COMPONENTS THAT YOU ARE UTILIZING AND MAY PROVIDE UPGRADES OR FIXES TO THE PRODUCT THAT WILL BE AUTOMATICALLY DOWNLOADED TO YOUR WORKSTATION COMPUTER.”

“Wow” er en passende kommentar for lettere paralyserte innkjøpsansvarlige som oppdager at de uten å vite det har gitt Microsoft tilgang til å kontrollere og oppgradere organisasjonens datamaskiner, uten å gi beskjed eller varsel. Ikke bare er selve operasjonen – at eksterne skal kunne ‘fikle’ med våre maskiner – fullstendig uakseptabel, den er også lovstridig i de fleste vestlige land, blant annet med bakgrunn i personopplysninger.

Videre forbeholder Microsoft seg retten til å komme med det de kaller ‘security updates’, hvilket viser seg å inkludere komponenten DRM, DIGITAL RIGHTS MANAGEMENT. Igjen er konsekvensene uoversiktlige og interessante: Dersom Sony eller Warner Brothers bestemmer seg for å ta i bruk en ny metode for å begrense vår bruk av DVD-plater og/eller musikk-CDer, kan Microsoft uten varsel inkludere slike mekanismer i oppdateringer til våre systemer. Selskapets definisjon av sikkerhet er med andre ord ikke begrenset til vår sikkerhet som kunder, men rettighetene til leverandører som vi sjelden eller aldri har direkte kontakt med. At slike mekanismer (DRM) i dag er begrenset til video og musikk, betyr ikke at programvare er utelukket – i morgen eller i overmorgen.

Et annet punkt i XP-lisensen som har unngått de flestes oppmerksomhet, har med muligheten for fjernstyring av maskiner å gjøre. En komponent for slik fjernstyring, som tidligere har vært ivaretatt av tredjeparts-produkter som CarbonCopy, PC Anywhere og VNC, er nå inkludert i XP. Dermed finner Microsoft det opportunt å eksplisitt forby all bruk av andre produkter for slik fjernstyring. At de fleste systemadministratorer verden over dermed blir lovbrytere, er formodentlig en vel gjennomtenkt konsekvens.

Microsofts kommentar til eksemplene er at de hele tiden har brukernes og kundenes interesser i fokus. “Automatiske oppdateringer kan alltid velges bort”,

påpekes det. Så sant, men hvorfor er de slått på i utgangspunktet og så vanskelige å slå av – for både erfarne brukere og nybegynnere? Og hvorfor gi lisensbetingelsene en slik ordlyd dersom det virkelig er kundenes interesser som skal ivaretas? Slik saken står er det vanskelig å se at andre interesser enn Bill Gates' er tilgodesett...

Biometri: Farvel passord

Enkelte teknologier forblir lovende i år etter år, helt til de forsvinner sporeløst – eller unntaksvis blir til suksesser. USB hører til denne kategorien, og får i disse dager en høyst etterlengtet teknologisk oppgradering (se forrige utgave). Biometri er et annet eksempel – mekanismer for sikker identifikasjon av personer ut fra fysiske eller adferdsmessige karakteristika, og synes å ha vært med oss i evigheter uten å forlate SCIENCE FICTION stadiet: Retina-skannere, fingerskannere, ansiktsgjenkjenning, stemmegjenkjenning og så videre.

Nå løsner imidlertid området for alvor: I løpet av det siste året har fingerskannere kommet ned til et prisnivå som vil gjøre dem til standardutstyr i neste generasjons bærbare datamaskiner. Samtidig har pålitelighet og effektivitet i både hardware og programvare bedret seg vesentlig, og utsiktene til å kunne sende våre tradisjonelle passord til de evige jaktmarker i overskuelig fremtid, er gode: Innen 2005 vil de representere regelen i stedet for unntaket i de fleste sammenhenger som involverer identifikasjon av personer. Markedet vil eksplodere i verdi – fra noen få hundre millioner USD i 2000 til 2 milliarder USD i 2005 – ifølge interesseorganisasjonen International Biometric Group.

Vi tror det er god grunn til en slik optimisme. Uansett om vi snakker om små eller store organisasjoner, enkle eller kompliserte sammenhenger, biler eller IT-systemer – behovene er de samme: Sikker autentisering. At medaljen også har en bakside – som heter overvåking, er et faktum som ikke er nytt, men som blir tydeligere sammen med introduksjonen av nettopp slikt utstyr,

De fleste av oss har sett første generasjons produkter allerede: Låssystemer for bygninger, på luksusbiler, enkelte bærbare PCer – for å nevne noen få. Og etter kommer mobiltelefoner, PDAs, alarmsystemer for konsumenter, og så videre. Innvendinger og betenkeligheter til tross, dette er et utviklingstrinn vi ser frem til. For sikkerheten betyr det et kvantesprang.

“Er Linux ditt neste OS?”

Spørsmålet stilles av John Dvorak i PC Magazine, og kommer på toppen av et antall tilsvarende oppslag i fagpressen den siste tiden. Dvorak, som vi har nevnt ved en rekke tidligere anledninger, er kjent for sin spisse penn og teknologiske pragmatisme. Likeledes har han markert seg i årevis som skeptisk til Linux og kritisk til Microsoft. Derfor er det spesielt interessant at han i disse dager revisiterer Linux med en langt mer positiv innstilling. Han mener fortsatt at brukervenligheten er for dårlig, at systemene er for vanskelig tilgjengelige og inkompatible, og at ‘fanatiker-flagget’ – som også plager MAC-leiren – må bort.

Samtidig har han en interessant vri på hva som er det viktigste for å få Linux over kneiken på bordflaten: Adobe Photoshop. I motsetning til alt hva Microsoft har å by på av verktøy og programmer, mener han at Photoshop er enestående,

uten konkurranse og viktigere enn noen sinne for et voksende publikum av digitale fotografer. Alternativene – herunder GIMP (GNU IMAGE MANIPULATION PROGRAM) – finnes, men kommer i andre eller tredje klasse, påpeker Dvorak. Dessuten mener han at Adobe har god grunn til å bære nag til Microsoft etter å ha blitt regelrett lurt av Bill Gates ved flere anledninger de siste ti årene. “Tiden er moden for Linux. I disse dager blir det avgjort om systemet går over i historien som et komma eller en milepel”, avslutter John Dvorak.

I en annen av ZDNets publikasjoner blir OPEN SOURCE evangelisten Eric S. Raymond intervjuet – under overskriften “LINUX WILL RULE THE DESKTOP”. Raymonds entusiasme på vegne av Linux er for en selvfølge å regne. Ikke desto mindre er det interessant å høre hvilke argumenter og faktorer han legger vekt på – spesielt i lys av synspunktene fra John Dvorak ovenfor. Raymond mener at kampen står om tillit, ikke om brukergrensesnitt eller tilgjengelighet: Linux og OPEN SOURCE har siden 1999 krabbet jevnt og trutt oppover på tillitsskalaen blant både profesjonelle og private over hele verden. Samtidig beveger Microsoft seg motsatt vei, etterhvert som deres metoder avsløres og kvalitet settes spørsmålsteget ved.

Denne utjevningen impliserer ikke at vi på et gitt tidspunkt i fremtiden nødvendigvis må få et ‘maktskifte’, men at trendene peker i den retningen. Sannsynligheten for at Linux kan lykkes også på bordflaten, øker med andre ord fra måned til måned – ifølge Raymond, som er minst like kjent for sine teknologi-filosofiske bøker som for sin lederrolle i forbindelse med OPEN SOURCE. ■